

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ	
ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	
Изходящ №	дата 201 г.
Входящ № 422	дата 30.V. 2016 г.
бул. Шипченски проход № 52, бл. 17	
телефон: 970 21 93 ; факс: 02/ 970 21 91	

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на доц. д-р Лизбет Любенова от секция „Нова българска история“ в Института за исторически изследвания при БАН на тема „Борис Охридски – последният български владика в Македония“, представен за придобиване на научната степен „Доктор на науките“

Изследването на доц. Любенова е посветено на една от ключовите фигури на българската църковна йерархия в ново време – владиката Борис Охридски. Неговата личност и дело – сравнително повърхностно изследвани до този момент – без съмнение гарантират дисертабилността на дисертационния труд. Той впрочем отговаря по същество на всички изисквания на Правилника на Института за приложение на Закона за развитие на академичната общност в Република България.

Голяма част от достиженията на изследването вече е позната на научната общност и на любознателната читателска публика от книгата на доц. Любенова, „Охридски митрополит Борис“ (С. 2014). Структурирането на материала успешно обслужва основната цел на авторката на дисертационния труд, формулирана в увода, цитирам: *да разкрие именно тези страни от живота на Борис Охридски, които са тясно свързани с институционалното израстване на Българската православна църква и на Екзархията в Цариград след смъртта на Екзарх Йосиф* (край на цитата).

В този смисъл не приемам определянето на темата за значима само заради нейната актуалност – да не забравяме, че академичните учени по

презумпция се занимават с фундаментални изследвания, а съдбата на Българската църква в Македония през последния период, през който там служат български архиереи, е парекселанс един такъв фундаментален за нашата наука въпрос. Научната биография на Борис Охридски представлява важна брънка от дългата история на Българската църква в Македония, като се започне още от Покръстването през IX в. и се мине през Архиепископията на цяла България със седалище в Охрид, създадена по време на византийското владичество и през Екзархията от много по-късно време.

Важно положително качество на изследователския труд е фактът, че той е добре обезпечен с частноноучни изследвания на авторката, публикувани в различни авторитетни издания, както и със скрупулъзно проучени многобройни архивни материали и цели сбирки. Това от една страна води до застрашително нарастване на обема (над 900 страници компютърен набор!), но от друга е от огромна практическа полза за следващите изследователи на българската църковна история в ново време. Не бива да се забравят и съпътстващите биографичното по същество изследване бележки, отнасящи се до по-общи въпроси на новата българска история. Те създават особен колорит на научното повествование и помагат за по-убедителното звучене на твърденията и предположенията около отношенията на Борис Охридски със силните на деня, с революционното движение на българите в Македония и така нататък.

Някои съществени тенденции в историческото развитие на Българската църква от Възраждането до наши дни са наследени още от Средновековието и в изследването на доц. Любенова естествено нередко става въпрос за

редица ключови имена на изследователи като Иван Снегаров, митрополит Симеон Варненско-Преславски, Васил Златарски, Любомир Милетич, които заради научната си компетентност се разполагат с еднаква тежест и в двата периода от историята на българските църковни институции. В този смисъл докторската дисертация на доц. Любенова представлява важно продължение на многовековната история на Охридската българска църква от Самуилово време до наши дни и свързващо звено в работата на няколко научни звена от Института за исторически изследвания при БАН.

Затова си позволявам да заявя, че трудът на доц. Лизбет Любенова по темата „Борис Охридски – последният български владика в Македония“ дава основание научното жури да ѝ присъди научната степен „Доктор на науките“. И аз убедено ще гласувам за това.

27 май 2016 г.

проф. дин Илия Г. Илиев